

Ljuske (Ono što ostaje) / Nevrijeme (Očajnica) / Autentičnost

---

Kuprešak Srac, Corina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:615000>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-15**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti
Sveučilišta u Zagrebu
Nastavnički odsjek

Corina Kuprešak Srac

ZAVRŠNI RAD
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

V. Huta

Zagreb, 2022./2023.

Kolegiji: Kiparstvo, Slikanje, Grafika

Mentori/profesori iz glavnih umjetničkih predmeta:

izv.prof.art. Vojin Hraste

prof.art. Vlasta Žanić

izv.prof.dr.art. Snježana Ban

izv.prof.dr.art. Igor Čabraja

LJUSKE (ONO ŠTO OSTAJE)/ NEVRIJEME (OČAJNICA)/ AUTENTIČNOST SAŽETAK

Promjene i transformacije su ključan dio života, kad naše unutarnje stanje nije više u suglasju s vanjštinom i okolišem potrebno je oljuštiti stare ljuske kako bi nove zasjale. U kiparskom radu najviše se koristim kontrastom materijala, grubi i teški cement stvara protutežu šarenom samt puderu kaputa te jarko rozom plišu kroksica. Time pokušavam prikazati zatomljivanje topline i radosti koja ipak možda nije sasvim izgubljena.

Rane 20-e gotovo su uvijek izvor unutarnjeg nevremena. Strah od budućnosti i neuspjeha je vrlo stvaran, a svaka odluka dolazi s visokim ulozima. Kako je stres u tom periodu velik tako su i sve češći periodi i epizode pada u očaj. Slika Gustavea Courbeta „Le Désespéré” u mojim očima savršeno utjelovljuje jednu takvu epizodu. U mojoj reinterpretaciji slike Očajnik se pretvara u Očajnicu, a bogati zemljani tonovi postaju jarke boje koje sugeriraju histeriju i intenzivnost trenutka pada u očaj.

Urezi i crteži na školskim klupama ili zidovima starih zgrada su mi uvijek bili zanimljivi jer daju dojam autentičnosti koju uvijek pokušavam dobiti u vlastitim radovima. Grafike slikara Carolla Dunhama podsjećaju na takve vizuale te odišu slobodom stvaranja i autentičnosti. Zbog toga u svojoj suhoj igli eksperimentiram s različitim alatima kako bih dobila što življi crtež koji utjelovljuje duh iscertanih bilježnica i stolova, ali i slobodu i autentičnost mladosti.

Ključne riječi: promjene, odbačeno, sjećanja, kontrast materijala, gubitak i pronalazak

vez, kolažiranje, očaj, Gustave Courbet, reinterpretacija djela

šaranje, sloboda stvaranja, slučajnosti, duh mladosti, Carroll Dunham

LJUSKE/ ONO ŠTO OSTAJE

Ljuske su vrlo često simbol transformacije, razbijamo ili gulimo bezličnu vanjštinu kako bi došli do badema ili pak pistacije, a zmije, gušteri i kukci s vremena na vrijeme skidaju svoje ljuske i stvaraju nove kako bi se bolje prilagodile njihovom razvoju. U životu postoje trenutci i periodi kad se osjećamo zatočeno, kao da smo u nekoj ljusci. Sve je isto, stagnantno i prašnjavo, osjećamo se kao da nas je netko prisilio biti u glumačkoj ulozi koju smo si zapravo sami iskrojili. Naš okoliš i fizički izgled, tj. ljuske više ne odgovaraju našem unutrašnjem stanju.

Upravo takav osjećaj zatočenosti i nelagode me inspirirao pri izvedbi mojih završnih radova iz kiparstva.

Prvi rad se sastoji od para jarko rozih „kroksica" od kojih je svaka uronjena u jedan cementni blok. Unutrašnjost Kroksica od mekanog, krznenog materijala i iste jarko roze boje kao i njihova vanjština dodatno ističe kontrast koji stvara sa sivim i hladnim cementom. Kroksice svojom bojom i unutrašnjošću sugeriraju lakoću, pokret i razigranost dječjeg duha dok teški cementni blokovi u kojima su zaglavljene predstavljaju teret i stagnaciju.

Drugi rad čini skupina starih, odbačenih kaputa, u cijelosti obloženim tankim slojem cementa što je postignuto njihovim potpunim uranjanjem u još mokri materijal, dok im je unutrašnjost prekrivena samt puderom u živim bojama kako bi se, kao i kod Kroksica, dodatno istakla u kontrastu sa sivilom i hladnoćom cementa. Kaputi svojom formom u kojoj su zamrznuti cementom i postavom na podu izložbenog prostora sugeriraju da se u njima nalazilo nešto što je iščeznulo. Oni su doslovno postali ljuske, ono što je nekoć bilo živo, toplo, što je pružalo utočište sada je samo krhko sjećanje na ono što je bilo prije. Vesele boje kaputa nalaze se još samo na njihovoj unutarnjoj strani te simboliziraju toplinu, osobnost i živost koja je i dalje tu, ali još traži svoj novi oblik. Vanjština obložena cementom predstavlja sve što je nestalo, što je izgubljeno i što više nema važnost.

Rad Ljuske/ Ono što ostaje bavi se temama transformacije te gubitka i ponovnog pronalaska. Kroz jak kontrast vanjštine i unutrašnjosti prikazuje da toplina i radost uvijek tinjaju te će uvijek postajati mogućnost i nada za novim početkom, čak i u teškim trenucima koje život nosi.

Kroksice, 2023. kroksice, cement

Kaputi, 2023. kaputi, cement, samt puder

NEVRIJEME (OČAJNICA)

Nevrijeme, ali ono unutarnje, karakteristično za period ranih 20-ih je nešto što je vjerojatno svaka osoba iskusila ili će tek iskusiti. Mogućnosti za budućnost su beskonačne, a razmišljanja i odluke se mijenjaju, ponekad i na mjesečnoj razini. U svom tom kaosu promjena i otkrivanja tko smo i što želimo od života prati nas neizvjesnost budućnosti, nesigurnost i propitivanje sebe i svog karaktera, strah od ispita, samoće i pogrešnih odluka. Anksioznost je stalna, a za učinjene pogreške krivi su nam svi samo ne mi sami, ponekad su nam krivci planete i zvijezde koji su se eto baš tako krivo posložili u odnosu na našu natalnu kartu. Sve to često rezultira epizodama očaja koji nas stavljaju pred svojevrsno raskršće gdje su opcije prepuštanje tom sveobuhvatnom osjećaju propasti ili pak nastavljanju dalje prema svojim ciljevima „glavom kroz zid”.

Uvijek sam imala osjećaj da djelo čuvenog Gustavea Courbeta iz 1845. godine pod nazivom „Le Désespéré”, u prijevodu očajnik, savršeno utjelovljuje taj trenutak. Rastresen pogled, ukočeno lice, bijele hladne ruke koje se grčevito hvataju za kosu potaknute nekim valjda već urođenim instinktom te crveni obrazi porumenjeni naletom adrenalina izazvanim padom u očaj. Lik mladića je zauvijek zamrznut u trenutku u kojem mora odlučiti hoće li se prepustiti ili izvući iz stiska vlastitih osjećaja. U kompoziciji nema naznaka druge osobe, nitko mu ne dolazi u pomoć, prepušten je sam sebi. Sva ta napetost u prikazu, zajedno sa jakim frontalnim osvjetljenjem daje slici gotovo električan naboj, kao da dolazi olujno nevrjeme. Zbog svoje osobne sklonosti melankoliji i anksioznosti vrlo često se poistovjećujem s mladićem na slici.

Dojam koji je na mene ostavilo ovo djelo te emocionalna povezanost koju osjećam s istim nagnala me da ga na neki način preuzmem i reinterpretiram u vlastitom duhu. U ovom slučaju sam odlučila preuzeti cijelu kompoziciju s najvećom pažnjom usmjerenom na izraz lica. Doduše, u mojoj interpretaciji očajnik se pretvorio u očajnicu u obliku psihološkog autoportreta, lice i konture su izvedeni u crtačkoj maniri pomoću tehnike veza, crvenim koncem. Izvezeno lice je u jakom kontrastu s bijelom bojom platna čime sam htjela nadomjestiti intenzivno osvjetljenje te dobiti privid jakog osjećaja beznađa koji se polako pretvara u histeriju. Velike plohe boja su zapravo različite tkanine zašivene na platno, svojevrsna kolažna tehnika po uzoru na suvremenu umjetnicu Billie Zangewa. Paleta boja koju sam koristila je jarka i glasna, pastelna plava, tirkiz, boja limete, jarka roza te crvena sudaraju se na malom formatu kako bi izazvale osjećaj mučnine. Ruke ovdje nisu bijele već tirkizno plave nijanse, na neki način simboliziraju nemoć i zamrznutost u trenutku. Uporaba teksta je također vrlo bitna u mojoj likovnosti pa ga tako nisam zaobišla ni na ovome djelu. Ovdje tekst služi kao ilustracija unutarnjeg monologa, smirivanje i pokušaj samoregulacije mantranjem riječi *udah- izdah* te fraze *sve je u redu, planeti su krivi* te istovremeno predviđanje lošeg životnog događaja tj. nevremena.

Očajnica, 2023. vez, tkanina i ulje na platnu, 50x40 cm

TRAGOVI

Natpisi i tragovi markera na fasadama starih zgrada, urezani crteži i črčkarije na površini školskih klupa koje su napravile brojne generacije učenika u naletu dosade. Vizuali koji se mogu promatrati iz dana u dan, u školi, na faksu ili možda na putu do istih, a zbog mnoštva nepovezanih sitnica na jednome mjestu uvijek izgledaju kao da iza sebe skrivaju neku tajnu poruku ili značenje koje netko tek treba otkriti. Ponekad dugo vremena ostanu isti i netaknuti, očekivani svakidašnji predmet odsutnog promatranja dok razmišljamo o obavezama, a onda se pojavi neki inspirirani pojedinac koji ostavi i svoj trag na toj živoj umjetničkoj površini. Neko vrijeme taj trag nam stalno iskače, dok se nakon nekog vremena i on ne stopi s ostatkom vizuala. Ta, na neki način „anti“ umjetnička djela nastaju spontano i u trenutku, bez umjetničkih blokada ili sati provedenih stojeći ispred bijele površine, a upravo zbog tog načina nastanka uvijek izgledaju zavidno slobodno i autentično te me podsjećaju na radove koji su nastali u igri „Cadavre Exquisite“ izumljene od strane nadrealista. Ta tehnika, tj. igra je također zahtijevala brzo i slobodno crtanje svih sudionika kako bi na kraju nastala jedinstvena i zanimljiva figura.

Rad američkog slikara Carolla Dunhama uvijek mi je imao duh, slobodu i autentičnost mladosti koja stvara bez pritiska. To se posebno osjeti u njegovoj grafičkoj mapi pod nazivom „Shadows” rađenoj u tehnici suhe igle. Debele linije koje me podsjećaju na duboke brazde na klupama napravljene šestarima ili pak markerom, tanke, gotovo izbrisane linije koje podsjećaju na nježno napisane šalabahtere ili poruke svježe naoštrenom olovkom. Teksture koje nastaju ostavljanjem boje na glatkim dijelovima ploče liče na tragove brisanja olovke već zaprljanom gumicom ili pokušaje sjenčanja crteža u bilježnici razmazivanjem grafita. Motivi na prvi pogled izgledaju apstraktno dok duljim gledanjem oko ne krene prepoznavati i secirati pojedine prepoznatljive elemente.

Ta grafička mapa me možda i najviše inspirirala u stvaranju ovoga rada koji je također rađen u tehnici suhe igle. Ovaj rad nije bio rađen po predlošku, već je nastao slobodnim crtanjem, šaranjem i grebanjem po matrici. Osim grafičkom iglom koristila sam se još čavlima različitih debljina, grafičkim šaberom pa čak i grubim brusnim papirom kako bih dobila što veći raspon debljina linija te tekstura u finalnom otisku. Motivi leptira, očiju, lica i ljudskih figura se međusobno preklapaju i stapaju, neki se vide jasno i u potpunosti, dok drugi djelomično nestaju i blijede, a neki su toliki tanki i svijetli da se gotovo i ne vide. Motive sam odabrala po sjećanjima na stare klupe iz osnovne i srednje škole te na moje stare bilježnice iz fizike i matematike. To su sjećanja na vrijeme kad sam crtala za sebe, nekako meditativno, kad je ritual povlačenja kemijske ili grafitne olovke po papiru bio bijeg od briga i dosade, a svaki ispunjeni kutak bilježnice bio je autentičan i samo moj.

212. Ljiljana Željko „Autentičnost?“ Ljiljana Željko, 2023.

Autentičnost?, 2023. suha igla

